

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVI. Omne quod sit ex voto, esse cultum Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

SECUNDUM, vota de rebus à Deo non præceptis potest fieri, si non ad colendum Deum, aut satisfaciendum pro peccatis, sed ad negotia huius vitæ expeditius peragenda, et ad vitanda peccata, aut ad alios bonos fines fiant; ex hoc causa, docet Calvinus, eum, qui sæpe in vitium ebrietatis labitur, rectè facturum si voueat, se triduo aquam bibiturum, si iterum inciderit in ebrietatem; quomodo etiam existimat, Apostolorum tempore viduas quasdam voti continentiam, ut expeditius fungerentur munere Diacōnissarum.

tertium, vota Monachorum impia, irrita, & omnino soluenda esse, quòd fiant cum opinione cultus, & tamen in iis rebus sint, quas Deus nusquam præcepit. Hæc omnia Lutherus docet in libro de votis monasticis, & Calvinus in Institutionum, cap. 13. Nec dissimilia docent Confessio Augustana artic. 27. & Confessio VVirtembergensis, cap. de votis monasticis.

Petrus Martyr in libro de cœlibatu & votis monasticis, duo dicit pugnantia cum doctrina Lutheri & Calvini. PRIMUM est, vota in Testamento veteri fieri potuisse, ut etiam sacrificia & cærimonias ceteras, in nouo Testamento fieri non posse, cum sint abrogata cum reliquis Iudaicis cæimoniis. SECUNDUM est, promissionem, quæ fit in Baptismo, non esse votum, in tertio dicto cum Luthero & Caluino concordat.

CAPVT XVI.

Omne quod fit ex voto, esse cultum Dei.

V T igitur ad disputationes veniamus, statuo hæc propositionem: *Omne quod fit ex voto, etiam si alioqui non sit à Deo præceptum, verè & proprie est cultus Dei.* Hæc propositio est contra Lutherum & Calvinum, qui vota de rebus non præceptis, docent non posse fieri ad colendum Deum; quasi aliqua esse possint vera vota, quæ non sint cultus Dei. Probo igitur positam assertionem.

PRIMO,

PRIMO, vouere est actus religionis, ergo & reddere siue implere votū est actus religionis, siue fiat de re præcepta, siue non præcepta. Probatur antecedens ex illo Isaia 15. *In illo die cognoscent Aegyptij Dominū, & colent eum in hostiis & muneribus, & vota vouebunt, & soluent.* Vbi posteriora sunt explicationes priorum; vota enim munera sunt. Præterea hæc est natura voti, vt rem alioqui nō ordinatam ad Dei cultum, ordinet ad cultum Dei, iuxta illud Deut. 12. *Quidquid sanctificaueris & voueris, &c.* Denique, fatetur Caluinus lib. 4. ca. 13. §. 2. vouere esse officium religionis. Probatur iam consequentia; nam promittere & soluere, ad eandem virtutem pertinent; sed per id quod fit ex voto, etiam si non præceptum, impletur votum, ergo per id colitur Deus.

SECUNDO, omne votū est promissio Deo facta, vt etiam Caluinus docet initio, cap. 13, lib. 4. Infit ergo votum quodcunq; implere, est fidem Deo seruare; at seruare Deo fidem, est Deum immediatè colere, & honorare: sicut è contrario fidem ei non seruare, est iniuriam illi facere; ergo cuiuslibet voti impletio cultus Dei est.

TERTIO, omne iuramentum est cultus Dei, etiam si fiat de re non præcepta; vt, si quis iuret, se non bibiturū vinum, vt Caluinus ipse affirmat lib. 2. cap. 8. §. 23. Infitur ergo & votum de re eadem erit cultus Dei. Probatur consequentia; nam ad eō similia sunt iuramenta & vota, vt in Scripturis sæpe iuramentum pro voto accipiat, vt patet Num. 30. *Simulter, inquit Scriptura, habens virum vouerit aliquid, & verbum de ore egrediens, animam eius obligauerit iuramento, voti rea erit, reddet quod promissit, &c.* Præterea sicut per iuramentum de re nō præcepta facienda, honoramus Deum, quia protestamur, eum esse immutabilem veritatem, & veritatis assertorē; ita per votum de re non præcepta, sed tamen bona, Deū honoramus, quia protestamur ei, vt summo bono, placere actus virtutum.

QUARTO, soluere ex voto aliquid non præceptum, sed tamen bonum, falsis Diis, est peccatum, & non aliud, quàm idololatriæ, ergo soluere Deo vero ex voto rem eandem, erit actus latriæ.

QUINTO, si quis voueat abstinere per triduum à vino, & non faciat, sine dubio peccat: at non peccat peccato intem-

perantia; non enim est actus necessarius temperantie
nere à vino, ergo peccat, quia Deum afficit iniuria, non
uando illi fidem, ergo si abstineat, Deum honorat.

Sexto, omni actu virtutis etiam non præcepto, nec
ro facto, sed facto tamen propter Deum, colitur Deus, et
multò magis, si is actus fiat ex voto, eo Deus colitur. **Præ-**
tur antedès **PRIMO**, Scripturæ testimonio; nam Luc. 2.
citur Anna seruisse Deo ieiuniis & orationibus, & est vers.
λατρεύου, quod propriè cultum significat, Philip. 4. **Re-**
tus sum acceptis ab Epaphrodito, qua misisti in odorem ho-
uitatis, hostiam placentem & acceptabilem Deo. Hebr. vi. **De-**
nescentia & communicationis nolite oblitisci; talibus enim
hostiis promeretur Deus. Iacob. 1. Religio munda apud Deum
est visitare pupillos & viduas, &c. Quæ omnia intelligi-
tur etiam de elemosyna non præcepta.

SECUNDO, ex Patribus. Nam **TERTULLIANVS** lib. de
resurrectione carnis ait: Nam sacrificia Deo grata, cõfili-
nes dico anima, ieiunia, & seras, & aridas escas, & appo-
ces huius officij sordes, caro de proprio suo incommoda reser-
ratur, virginitas quoq; & viduitas, & modesta in occultis
erimonij dissimulatio, & vna notitia eius, de bonis carnis Deo
adolentur. **EPIPHANIUS** hæref. 48. virginitatem & abdic-
tionem rerum vocat approbatum Dei cultum. **HIERONY-**
MVS lib. I. in Iouinianum: Illa, inquit, virginitas hostia est
Christo, cuius nec animum cogitatio, nec carnem libido macu-
lauit. **AVGVSTINVS** libro de bono viduitatis, cap. 9. de ab-
tinentia loquens: Nulla, inquit, Christo subtrahatur ebli-
&c. Et lib. 10. de ciuit. Dei, cap. 6. sacrificiũ vocat omne opus
bonum propter Deũ factum; certum autem est, sacrificium
propriè cultum esse Dei.

SEPTIMO, votum de re præcepta non est verum & pro-
prium votum, nisi quatenus res illa concipitur, vt non præ-
cepta, vt paulò post ostendemus; igitur vel votum de re non
præcepta cultus Dei est, vel nullum votum est cultus Dei,
sed hoc est falsum, ergo illud verum.

OCTAVO, si votum de re non præcepta, non est cultus Dei,
ergo nec ipsum vouere absolutè est cultus Dei; nam ipsum
vouere nusquam est præceptum. at hoc est cõtra ipsum Cal-
uinum, qui docet, vouere esse actum religionis.

NONO, probatur exemplis Scripturarum. Nam primum votum legitur Gen. 28. *Votum vouit Iacob, si fuerit Dominus mecū, etc. erit mihi Dominus in Deum, & lapis iste, quem erexi, vocabitur domus Dei, cunctorumq; , quæ dederit mihi, decimas offeram tibi.* Quod hoc sit votum de re non præcepta, patet, quia alioqui peccasset Iacob faciendo votum conditionatum de re præcepta. Quod autem hoc votum fuerit factum ad colendum Deum, patet, nam habere lapidem pro domo Dei, id est, pro ara, & offerre decimas, sunt actus religionis. Aliud votum fuit Dauidis de extruendō templo, de quo Psal. 131. *Votum vouit Deo Iacob, &c.* quod hoc votū fuerit de re non præcepta, patet ex lib. 2. Reg. ca. 7. vbi Deus audito hoc voto Dauidis, & laudata eius voluntate, dicit, se nō præcepisse, vt sibi fieret templum, nec velle fieri à Dauide. Quod autem Dauid hoc loco voluerit colere Deum, patet, quia extruere templum est actus religionis.

Denique, omnia vota, quæ leguntur in Scripturis, Leuit. 27. Num. 6. & 30. Deut. 12. & 23. vota erant de rebus non præceptis, vt ex ipsis locis patet, & tamen quod placerent Deo, patet, quia seuerissimè illorum solutionem exigebat: *Si votum voueris, inquit Deut. 23. non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus; & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum; si nolueris polliceri, absq; peccato eris.* Vbi clarè vides, votum liberè factum, à Deo seuerè exigi.

Sed soluamus argumentum illorum. Sic igitur argumentantur: Omnis cultus voluntarius, id est, quæ Deus non præcepit, Deo placere non potest; ergo non debet fieri votum de re non præcepta ad colendum Deum. Probaturs antecedens; nam Col. 2. Apostolus reprehendit omnē *ἑδωλοθρησκείαν*, sic enim est in Græco, quod noster interpret vertit, superstitionem, & Rom. 14. ait: *Quod non est ex fide, peccatum est.* Quibus verbis indicat, peccatum esse id aggredi, quod fides ex verbo Dei concepta non ostendit, qualiter à Deo æstimetur; tales autem sunt omnes cultus voluntarij.

Ad illud, ad Coloss. 2. de *ἑδωλοθρησκεία*, quidam respondent, Paulum eo loco nō accipere in malam partem cultum voluntarium, sed in bonam. tamen quia vulgata editio verbit superstitionem, & Hieronymus in epistola ad Algasiam, quæst. 10.

quæst. 10. Augustinus in epist. 59. ad Paulinum, quæst. 7. Ambrosius, Theodoretus, Oecumenius, & alij omnes in hoc locum, accipiunt eam vocem pro simulata religione: dum est, Apostolū hoc loco voluntarium cultum appellat non eas actiones, quæ non sunt à Deo præceptæ, id enim pugnaret plurimis Scripturarum testimoniis, ut iam præuimus, sed eas, quæ nec à Deo probatæ, vel commendatæ sunt, nec reuera ex natura sua sunt materia cultus, sed res inanes, & tamē ab aliquibus usurpantur quasi essent cultus; quales sunt qui dicuntur superstitiosi cultus, ut cum aliqui ponunt religionē in numero lotionum, ut Iudæi faciebant, & Turcæ hoc tempore faciunt, qui putant se colere Deum, si toto corpore sæpius loto ad orandum cedant; loquitur enim Apostolus de iis, qui se abstinent a cibis quibusdam, tanquā natura sua immundis, & in conueniebant religionem, si tales cibos nunquam attingerent.

Ad illud ex Rom. 14. dico, cum communi expositione rerum, fidem accipi pro conscientia, ut sensus sit, peccatum esse id omne, quod fit contra conscientiam. Sed admittit Caluini expositione, nō video, qua ratione inde colligatur non placere Deo cultus, quos ipse non præcepit; nam si ex verbo Dei concepta, non ostendit solum placere Deo, quod ipse præcepit, sed etiam quæ ipse consuluit; & quæ neque præcepit, neque consuluit, sed tamen ex se bona sunt: ut patet ex infinitis locis, ubi iubet sibi reddi vota sponte facta.

CAPVT XVII.

Non fuisse Iudæorum proprium vota facere, sed cum Christianis etiam id esse commune.

REELLEND A nunc est Petri Martyris sententia, qui in libro de votis & cœlibatu contra Smithum, aduersus omnes, cum Catholicos, tum hæreticos, omnia omnino vota Christianis interdicit. Quare, inquit, *et alia carmonia per Christum sublata sunt, ita & conuendi ratio debet facessere.* Et infra: *Quare votum licet antiquitus potuerit sui esse, cum ad legis carmonia pertineret, modo explosum est.*

Hac